

18 nap alatt Ázsia körül a Győri Filharmonikus Zenekarral

Külföldi fellépések, csuklóját tört karmester, ázsiai turné. A Győri Filharmonikusok háza táján zajlik az élet, a részletekbe pedig a zenekar igazgatója, Fűke Géza avatja be az olvasót.

■ *Mennyire volt programdús a zenekar nyara?*

– Az előző, 2018-as nyarunk volt az, ami rengeteg munkával telt. Akkor a szabadságot csak részletekben tudtuk kiadni zenészeinknek. Ráadásul utána nagyon nehéz évad következett, hiszen hivatásossá válásunk 50 éves évfordulójának alkalmából rengeteg koncertet adtunk. A 2018/2019-es évadban a győri és Győr környéki 12 bérletünk mellett volt egy budapesti koncertsorozatunk is, valamint rengeteg egyéb felkérésünk, feladatunk, így ezt a nyarat most „odaadtuk” a zenészeknek.

Úgy fejeztük be a tavalyi évadot, hogy júniusban részt vettünk egy ausztriai fesztiválon, a Wörthersee Classics Fesztivál nyitóhangversenyét adtuk Klagenfurtban. Aztán a Magyar Táncfesztiválon, amit Győrben rendeztek, a nyitórendezvény közreműködői voltunk a Győri Balettel közösen. 20-án egy Zeneakadémiai vizsgán vettünk részt, 29-én pedig volt még egy Missa Solemnisünk szintén Ausztriában. A júniusunk tehát eléggé munkás volt. Legközelebb augusztus 29-én találkoztunk a zenekarral.

■ *Kipihenték magukat?*

– Hogyne! Ez kellett. Csak az a „baj” – mondja mosolyogva –, hogy utána belecsaptunk a munkába a lehető legkeményebben. Szokás szerint augusztus végén rendezték meg a The Voices! 2019 koncertet, amikor a Plácido Domingo által alapított világhírű „Operalia” operaverseny győztesei, helyezettei lépnek fel szabadtéri színpadon egy korábbi, már befutott énekessel karöltve a Széchenyi téren. Ez idén sem volt másképp. Itt történt az a sajnálatos baleset, hogy az első szám előtt a karmester, Risto Joost elesett és nem tudta elkezdeni a hangversenyt. Két helyen törött el a csuklója, a színpadról egyenesen a Petz-kórházba szállították, ahonnan gipsszel távozott. Berkes Kálmánt, művészeti vezetőnket hívták kétségbeesetten a színpad mögé, aki egyébként lent állt a téren több ezer ember között. Teljesen váratlanul kellett felpenderülnie a színpadra és megmenteni a gálát. Bravúros volt. Onnantól kezdve

Fűke Géza, Yasuhisa Toyota és Ósz Gábor

megállás nélkül dolgozik a zenekar. Elindítottuk az évadot a saját béreleteinkkel. Majd ezt követte a 18 napos turnénk Ázsiában, ahonnan nemrég érkeztünk haza. Rengeteg utazással járt, viszonylag sok programot kellett kézben tartatni a különböző fesztiválok miatt. Egy nagyobb turnén az lenne az ideális, hogy 2-3 műsor fut maximum, és azokat vetésforgó módjára játssza a zenekar. A mi esetünkben 5-6 koncertprogramról volt szó, ez azért megterhelő. Művészeti vezetőnk, Berkes Kálmán mellett Dobszay Péter kitűnő munkája és a zenekar nagyszerű hozzáállása is kellett a sikerhez.

■ *Mi volt a turné apropója?*

– A tavalyi naptári év első felében, 2018-ban érkezett felkérés távol-keleti külképviseletekről, hogy a dél-koreai és a japán diplomáciai kapcsolatok évfordulójának alkalmából Szöulban, ill. Tokióban játsszunk két hangversenyt, amit a Külgazdasági- és Külügyminisztérium is támogat. És ha már ez így alakult, mi gyorsan nyakunkba vettük az ügynökségeket, kiutaztunk Japánba a menedzsmenttel és próbáltunk egyéb hangversenyeket szervezni. Ilyen rövid idővel az utazás előtt ez viszonylag nehéz vállalkozás volt, de végül mégis sikerrel jártunk, hiszen be tudtunk illeszteni két fesztivált, illetve

még egy szóló koncertet a programba. Ráadásul a koreai koncert, ami a Lotte Hallban került megrendezésre, a Szöuli Nemzetközi Zenei Fesztivál nyitóhangversenyévé vált, még ezt is sikerült elérni. Két és fél hét alatt 10 koncertet adtunk.

■ Milyen volt a magyar darabok visszhangja a közönség részéről?

– Nagyon szerették azokat, Bartók Concerto-ját magyar zenekartól meghallgatni mindig különleges élmény. Léteznek a világon nagyszerű és kiváló zenekarok, amelyeket természetesen mi is szeretünk és rajongva hallgatunk, de amikor egy magyar zenekar játssza a Concerto-t, annak mindig van valami különleges íze, amit a világ legnagyobb zenekarai sem tudnak visszaadni. Nagyszerű együttesek valószínűleg tökéletes intonációval, technikai – és akusztikai kidolgozottsággal játszóak, de úgy, ahogy mi, magyar szívvel-lélekkel, csak a magyar zenekarok tudják.

■ Elképesztően nagy műsort vittek összességében – mennyi időre volt szüksége a zenekarnak a felkészülésre?

– Szeptember elején, valamint közepén tartottunk egy-egy három napos felkészülést. Az évadnyitó koncertjeinkbe is bele-belecsempészünk egy-két művet. Például Brahms első szimfóniája felcsendült két évadnyitó koncertünkön is, szeptember végén, mint ahogy a koreai kortárs zongoraverseny és az Újvilág szimfónia is. Tehát a műsor egy részét “megjártuk” az évad elején. Egy másik részét pedig a közelmúltból tudtuk felidézni, hiszen például tavaly tavasszal játszottuk a Rózsalovag-szvitet is. A turné menetrendje úgy lett összeállítva, hogy legyenek benne pihenőnapok, ill. az adott koncertnapok előtt mindenképp legyenek helyszíni próbák.

■ A koncerttermekről mi volt a véleményük?

– Egy magyar zenésznek a távol-keleti hangversenytermekben való játék mindig egyfajta rácsodálkozás és ünnep egyszerre, hiszen az az infrastruktúra, ami Japánban hangversenyterem-szinten megvan, és ami Dél-Koreában, valamint Kínában folyamatosan alakul ki, elképesztő színvonalú. Két olyan teremben is játszottunk, amelyeknek tervei a világ most legnevesebb és legdivatosabb akusztikusának, Yasuhisa Toyotának a kezei közül kerültek ki. Az egyik a szöuli Lotte Hall volt, a másik pedig a fukuyamai hangversenyterem.

A fukuyamai koncertünk után volt egy fogadás, ahol beszélgettünk a város polgármesterével. Szóba került, hogy Győrben szeretnénk egy új hangversenytermet, hiszen a Modern Városok Program keretein belül a miniszterelnök úr erre ígéretet tett a közelmúltban. Említettük, hogy tavaly játszottunk az Elbphilharmonieban, korábban a Shanghai Symphony Hallban, melyeket szintén Toyota tervezett, és mennyire örülnénk, ha őt is megkérdezhetnénk a győri teremről. Mint kiderült, ő

Fukuyamában született, és mivel az akkor pusztító tájfun miatt nem tudott Tokióba utazni, elment a szülővárosába, s ha már ott volt, akkor eljött erre az esti koncertre. Névjegykártyát cseréltünk és azóta levelezünk vele. Ilyen kicsi a világ, egészen elképesztő véletleneken múlnak a dolgok!

■ Mennyire van terv szinten a saját koncertterem?

– Egyelőre még mindig csak terv szinten áll. Ha sikeresen meg tudjuk fogalmazni, hogy ez mi módon tudná segíteni a magyar kultúrát, benne a zenei kultúrát országos viszonylatban, akkor célt érhetünk. Egy hangversenyterem sosem egy adott zenekar kizárólagos tulajdona, hanem az egész magyar kulturális élet rangos helyszíne kell, hogy legyen. Mint ahogy a nagyszerű pécsi Kodály Központ sem csak a Pannon Filharmonikus Zenekaré. Ma két igazi hangversenyterem van Magyarországnak, a Müpa és a Kodály Központ. Szerintem van annak létjogosultsága, hogy ez a kör szélesedjék, akár Nyugat-, akár Kelet-Magyarország tekintetében is. Én magunkon túl drukkolok minden másik városnak és zenekarnak, ahol ez a kérdés felvetődött!

■ Tudna beszélni a TAO-t felváltó pontrendszeréről? Hogyan érintik a változások a zenekart?

– Azok közé tartozom, akik nem nagyon értettek egyet azzal, hogy a TAO-t megszüntetik. Volt egy jótékony hatása – az embert mindig kreativitásra, gondolkodásra készítette. Persze nehéz megállapítani, hogy ez a fajta kreativitás, nyitottság, ami ebben a rendszerben rejtett, mennyire tudott fókuszálni szigorú értelemben a saját szakmákra, mennyire vezetett ki zenekarokat a klasszikus repertoárból másfajta, pénzszerző akciókra. Én nagyon hasznosnak tartottam, mert folyamatosan új dolgokat kellett kitalálni, ami nagyobb közönséget tud megszólítani, másrészt drágább jegyárat lehetett ezekért elkérni, hiszen valamilyen módon abba az irányba voltunk terelve, hogy a bevételt maximalizáljuk. Mi ezt az utat jártuk, ezért érintett bennünket érzékenyen, hogy a támogatási rendszer egyik napról a másikra megszűnt.

Annak idején az volt a baj, hogy nem tudtuk időben, hogy mi lesz a TAO helyett. Ennek megfelelően az évadtervezésünk viszonylag óvatosra sikerült, hiszen azt sem tudtuk, hogy mennyi pénzünk lesz. Ezzel együtt azt mondom, hogy a mostani is szép évad, bár ha valakinek jó szeme van hozzá, akkor látja benne azokat a takarékosági pontokat, amiket kénytelenek voltunk beépíteni az információhiány miatt. A másik dolog, aminek pozitív hozadéka volt, az az, hogy akarva-akaratlanul olyan emberekkel, cégvezetőkkel kerültünk kapcsolatba, akik mégiscsak a körülöttünk élő társadalomnak a potenciális mecénásai. A velük való találkozásoknak és tárgyalásoknak a mai napig van profitja a mi életünkben is. A TAO pénzek keresése közben nagyon értékes kapcsolatokat tudtunk építeni.

Most ez megszűnt és felállt helyette egy piramisrendszer, ami akkor lehetne valóban érdekes és hatékony, ha az a szempontrendszer, ami ebben meg van jelenítve, azonos intenzitással támogatna minden zenekart. Ennek hiányában nem igazán értem a rendszer logikáját. Ha az a cél, hogy a rendszertől függetlenül különböző mértékben támogassanak különböző zenekarokat, akkor meg lehetne spórolni ezt a sok-sok adminisztrációt. Nyilván van a döntéshozóknak koncepciója, hogy kinek mennyit és miért akarnak odaítélni. Akárhogyan is, mi dolgozunk tovább. Végző soron a közönségért vagyunk,

a legfontosabb feladatunk az, hogy magas művészeti színvonalon prosperáljunk, miközben a gazdálkodásunk is biztos lábakon kell, hogy álljon. A lehető legmagasabb jegyárakkal dolgozunk, meggyőződésem, hogy ezt nem a földrajzi elhelyezkedésünk, hanem a magas színvonalú szakmai munkánk teszi lehetővé. A közönséget nem lehet becsapni, csak akkor jön vissza hozzánk – jegyártól függetlenül –, ha estéről estére igazi élményekkel, értékekkel ajándékozunk meg.

Hörömpöli Anna

„Senkinek nem jó az egyszínűség”

Somogyi-Tóth Dániel hatékonyságról, a hangzáskultúra fejlesztéséről, s a karmesterek számáról

A Kodály Filharmonia Debrecen igazgató-művészeti vezetője visszaidézve az elmúlt esztendőket úgy emlékezik, a rendkívül mélyről indult építkezése során megtízszerezték a bérletesek számát, sikerült a debreceni koncertélet társadalmi rangját emelni, és megszületett az a kiváló csapat is, amelyet mindig szeretett volna megteremteni. Az építkezés egyik elemének tartja, hogy nyártól régi-új vezető karmestere lett a zenekarnak Kollár Imre személyében. Somogyi-Tóth Dániel véleménye szerint, ezzel egy egykori, igazságtalan döntést orvosoltak. Kiemeli azt is, a kulturális feladatellátás terén ugyancsak jelentős munkát végeznek, s bízik abban, hogy nemsokára megújult színházban, és a végre megszülető hangversenyteremben léphetnek majd az érdeklődők elé.

┃ *Lassan kilencedik esztendeje, 2011 májusától irányítja a Kodály Filharmoniót. Ha visszatekint erre az időszakra, mivel elégedett, mire a legbüszkébb, s milyen teendők vannak még? Hogyan alakultak az együttesek ezek alatt az esztendőket alatt?*

– Az egész időszak legjelentősebb eredménye a debreceni koncertélet társadalmi rangjának jelentős megemelkedése. Rendkívül mélyről kellett kezdeni az újjáépítést, ez igaz – de a bérletesek számának megtízszerezését csak komplex, mindenre kiterjedő, alapos munkával lehetett elérni, a művészeti teljesítménytől a felelős gazdasági és humán döntésekig és a marketingig. A legbüszkébb talán arra lehetek, hogy ezt mind egyben tudtam látni és ezáltal a feladatot, amire szerződtem, a lehető legnagyobb társadalmi haszonnal ellátni.

┃ *Augusztustól régi-új vezető karmestere lett a társulatnak Kollár Imre személyében. Hogyan született most ez a felkérés?*

– A művészet az emberek lelki gazdagodását hivatott szolgálni. Producerként azt nézem, hogy amit az embereknek adunk, hogyan jut el hozzájuk, s hogyan hat rá-

juk a legközvetlenebbül. Kollár Imre olyan karmester, aki azon túl, hogy képes azt a fajta koncentrált zenekarfejlesztő munkát végezni, amit a Kodály Filharmonikusok élén látni szeretnék, képes arra, hogy elvarázsolja a közönséget, ami elengedhetetlen a további céljaink elérése szempontjából. Imre ráadásul híresen igazságtalanul került el annak idején Debrecenből, és annak is örültem volna, ha ez is helyre kerül.

┃ *Mi lesz a munkamegosztás, Kollár Imre milyen feladatokban vesz részt, hány koncertet ad szezononként, miért lesz ő felelős?*

– Hat bérletes hangversenyt és számos további produkciót fog vezényelni, és konkrét szakmai területe a Kodály Filharmonikusok hangzáskultúrájának szisztematikus fejlesztése lesz, ezt a művészeti tanáccsal alaposan egyeztetjük.

┃ *Milyen tennivalók várnak a jövőben Kovács Lászlóra?*

– Kiváló kapcsolat van a zenekar, a menedzsment és Laci között. Állandó karmesterünként jelentős számú